

اظهارنظر کارشناسی درباره:

«طرح الحاق یک جزء به ماده (۲۹) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی»

مقدمه

طرح حاضر با هدف ممنوعیت داوطلبی اعضای شوراهای شهر در کلیه حوزه‌های انتخابیه سراسر کشور در انتخابات مجلس شورای اسلامی ارائه شده است. در حال حاضر به موجب جزء «۱۱» بند «ب» ماده (۲۹) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی، «اعضای شوراهای اسلامی شهر» همراه با «اعضای شوراهای اسلامی روستاها» صرفاً از نامزدی حوزه انتخابیه قلمرو مأموریت خود محرومند.

مشخصات طرح

ماده (۲۹) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی به جهت اینکه برخی از افراد یا مقامات به اقتضای نوع شغل و یا مقامی که دارند احتمال اثرگذاری آنها در کلیه حوزه‌های انتخابیه وجود دارد و برخی نیز صرفاً در محدوده قلمرو مأموریت خود، از این رو قائل به تفکیک بین آنها شده است. لذا بند «الف» به مقاماتی تعلق گرفته که در حوزه‌های انتخابیه سراسر کشور محرومند و بندهای «ب» و «ج» به مقاماتی اختصاص دارد که از داوطلب شدن در حوزه‌های انتخابیه قلمرو مأموریت خود محرومند و اعضای شورای شهر جزء این مقامات محسوب می‌شوند.

دوره نهم - سال سوم

شماره ثبت:

۵۲۹

شماره چاپ:

۱۲۸۹

بررسی طرح

تاریخ چاپ:

۱۳۹۳/۹/۱۰

به لحاظ شکلی مطابق ماده (۱۳۱) قانون آیین‌نامه داخلی طرح‌ها باید دارای موادی متناسب با عنوان طرح داشته باشند. لذا به دلیل اینکه طرح حاضر بیشتر در مقام اصلاح ماده (۲۹) می‌باشد تا الحاق صرفاً یک جزء به این ماده، بهتر است عنوان آن به «طرح اصلاح ماده (۲۹) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی» تغییر یابد. اما از لحاظ محتوایی در مقدمه (دلایل توجیهی) اشاره‌ای به این امر نشده است که چرا اعضای شورای شهرها باید هم‌سنگ پست‌ها و مناصبی همانند ریاست‌جمهوری، وزرا و رئیس قوه قضائیه و... باشند، درحالی که این اعضا برآمده از کلان‌شهرها، شهرهای بزرگ، متوسط و کوچک هستند.

معاونت پژوهش‌های

سیاسی - حقوقی

دفاتر: مطالعات سیاسی

مطالعات حقوقی

سمت‌ها و مناصبی که از آنها در بند «الف» ماده (۲۹) یاد شده بیشتر صبغه ملی داشته و یا حداقل صبغه استانی و منطقه‌ای دارند، این درحالی است که اعضای شوراهای اسلامی شهرها تنها صبغه محلی و شهری داشته و حداکثر برد آنها محدوده حوزه انتخابیه آنها یعنی شهرهای آنهاست، که در واقع به نظر می‌رسد ناهمخوانی با اجزای دیگر فهرست بند «الف» ماده (۲۹) دارد.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۶۰۱۴۱۱۳

همچنین باید به این نکته توجه کرد که در فهرست بند «الف»، تقریباً تمامی مناصب دولتی بوده و ابعاد ملی دارند، درحالی که عضویت در شوراهای اسلامی شهرها و روستا به استناد ماده (۱۴) قانون تشکیلات و انتخابات و وظایف شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ شغل محسوب نمی‌گردد. درحالی که در بند «ب» نام ائمه جمعه، رؤسا و سرپرستان دانشگاهی و مؤسسات آموزشی عالی غیردولتی به چشم

تاریخ انتشار:

۱۳۹۳/۱۰/۲۳

می‌خورد و به‌نظر می‌رسد گنجاندن نام اعضای شورای اسلامی شهر و روستا در این فهرست منطقی‌تر و منصفانه‌تر است. اما دیدگاه دیگری نیز معتقد است می‌توان بین کلانشهرها و شهرهای بزرگ و نیز شهرهای کوچک تمایزی قائل شد. به‌نظر می‌رسد به اعتقاد پیشنهادکنندگان طرح پیشنهادی، حوزه تأثیرگذاری اعضای شوراهای شهر تنها حوزه قلمرو مأموریت خود نیست و می‌تواند ناظر به کلیه حوزه‌های سراسر کشور باشد. این موضوع به‌ویژه در خصوص اعضای شوراهای شهرهای کلان به‌وضوح قابل مشاهده است. به‌نظر می‌رسد از یکسو با مشاهده سایر اجزای بند «الف» که محرومان از کلیه حوزه‌ها را برشمرده است، از جهت بسیاری با اعضای شوراهای شهر و محدوده صلاحیت آنها شبیه است نظیر فرمانداران، بخشداران، شهرداران و رؤسای مناطق شهرداری، استانداران معاونین و مشاورین استانداران، و ازسوی دیگر بدون تردید اعضای شورای برخی از شهرها نظیر کلانشهرها یا نظیر مراکز استان‌ها از حوزه نفوذ گسترده‌ای برخوردارند که عدم پیش‌بینی محرومیت آنها از کلیه حوزه‌ها با هدف قانونگذار از پیش‌بینی چنین سازوکاری مغایر است. لذا به‌نظر می‌رسد طرح حاضر با هدف سلامت انتخابات سازگاری بیشتری داشته و از لحاظ ماهوی مورد تأیید می‌باشد.

اما مسئله‌ای که در این خصوص وجود دارد این است که دامنه تأثیرگذاری در خصوص همه شوراهای شهر نمی‌تواند صادق باشد به‌خصوص در مورد شوراهای شهرهای کوچک. در این رابطه می‌توان قائل به تفکیک شد. به‌گونه‌ای که جهت محرومیت اعضای شورای شهر از داوطلبی در کل حوزه‌های انتخابیه حدنصاب خاصی مقرر نمود. به‌عنوان مثال می‌توان صرفاً اعضای شوراهای شهرهای بالای دویست هزار نفر جمعیت را از داوطلبی در کل حوزه‌های انتخابیه محروم نمود و اعضای شوراهای زیر دویست هزار نفر صرفاً در قلمرو مأموریت خود مشمول چنین محرومیتی باشند.

نتیجه‌گیری

در صورتی‌که فروض مطروحه صحیح باشند، بهتر است بین شوراهای اسلامی شهرهای بالای ۲۰۰ هزار نفر جمعیت و دیگر شوراهای اسلامی شهرها تفکیک قائل شد و تنها شوراهای اسلامی شهرهای بالای ۲۰۰ هزار نفر جمعیت را در بند «الف» ماده (۲۹) گنجاند و بقیه شوراهای اسلامی کشور را همچنان در بند «ب» قرار داد؛ در غیر این‌صورت عدم تصویب طرح به شکل حاضر توصیه می‌شود.

